

ISTORIA ÎNTRE ȘTIINȚĂ ȘI POLITICĂ

Doctor în istorie **Ion XENOFONTOV**

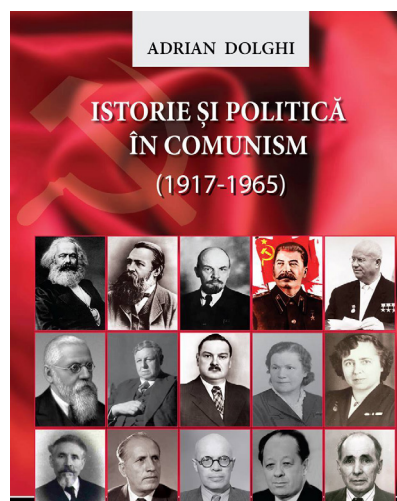
Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM

Academicianul Alexandru Zub, istoric de referință al spațiului românesc, prezent, în ziua de 2 iunie 2016, la o conferință științifică internațională la Academia de Științe a Moldovei, a accentuat faptul că „Istoria este mereu contemporană”. Cu alte cuvinte, actorii, martorii timpului recent, dar și cei care cercetează istoria, ancorează întrebări actuale în trecut. În secolul al XX-lea („secolul extremelor”, potrivit formulei sugestive a istoricului britanic Eric Hobsbawm), poate că mai mult decât în alte perioade, istoria a servit politicul, a contribuit la manipularea opiniei publice, a participat la formarea ideologiilor, a emis valori versus nonvalori etc.

Istoricii sunt solicitați la maximum în perioadele de timp când se formează statul sau când statul este într-o criză de identitate, aflat într-un pericol de existență. Or, legitimitatea istorică este pilonul de bază în actul de fondare, evoluție și consolidare a statului. Din această perspectivă, monografia *Istoria și politica în comunism (1917–1965). Cazul R(A)SS Moldovenești* (Chișinău, Editura „Pontos”, 2016, 298 p.), semnată de dr. Adrian Dolghi, este un manual *sui-generis* pentru a înțelege în cele mai mici detalii cum au „conviețuit” Istoria și Politica în comunismul sovietic de la lovitură de stat bolșevică din 1917 și până la „restalinizarea” demersului istoric, desfășurat simbolic în septembrie 1965. Dimensiunea temporală a volumului este prezentată în conexiune directă cu spațialitatea: de la macro- (Uniunea Sovietică) la micro-nivel (RASS Moldovenească și RSS Moldovenească). Având la bază o teză de doctorat susținută cu brio de A. Dolghi sub conducerea științifică a regretatului prof. univ. V. Cozma (1938–2012), lucrarea științifică revăzută, completată și redactată, constituie pentru moment cea mai profundă analiză a impactului pe care îl poate avea factorul politic asupra cercetării în domeniul istoriei și al învățământului istoric într-un stat totalitar.

Cartea este prefațată de prof. univ. Anatol Petrencu, care analizează profund contingența dintre trecut, prezent și viitor. Suportul documentar, istoriografic și teoretic al monografiei este expus cu acribie profesională în primele două capitole (p. 20–86).

Aservirea învățământului superior istoric politicii statului sovietic prin planificare, control asupra formei și fondului de lecții, verificarea procesului de pregătire

Adrian DOLGHI. *Istoria și politica în comunism (1917–1965). Cazul R(A)SS Moldovenești*. Chișinău: Editura „Pontos”, 2016, 298 p.

a resurselor umane (p. 87–105), campaniile ideologice ale Partidului Comunist al Uniunii Sovietice asupra instituțiilor de profil (p. 106–114), impactul Congresului al XX-lea al PCUS asupra învățământului istoric superior (p. 138–163) sunt descrise cu lux de amănunte în capitolul III – *Politica în domeniul studierii și cercetării istoriei în URSS (1944–1965)* (p. 87–163).

În capitolele IV și V se analizează contextul istoric, politic și social al implementării modelului sovietic al învățământului superior în RASSM (1924–1941) și RSSM (1940–1941, 1944–1965) (p. 164–218).

Concluziile (p. 219–226), bibliografia (p. 227–250), cele 12 anexe (p. 251–280), rezumatul în limba engleză (p. 281–290), lista abrevierilor (p. 291), indicele de nume (p. 292–296) finalizează și consolidează structura arhitecturală a unui demers științific autentic, consistent și demn de lecturat, studiat și reflectat în realitatea recurentă a unei lumi într-o continuă mișcare, dar marcată și de sincope ale învățămîntelor unei istorii care poate fi abil reiterată, cu metode și strategii adaptate la noile solicitări ale ingineriei politice. Demersul științific semnat de dr. A. Dolghi poate fi acceptat și considerat manifest-îndemn, o formă de expunere științifică a unei preveniri a ceea ce spunea istoricul rus Mihail N. Pokrovski (1868–1932), persecutat de „tătuca popoarelor” Iosif V. Stalin (1878–1953), că „Istoria este politica timpului prezent aruncată în trecut”.